

UNIVERSITETET I BERGEN

Rektor

Nærings- og fiskeridepartementet
Kunnskapsdepartementet

Deres referanse

Deres dato

Vår referanse

2025/14029

Vår dato

22.01.2026

Innspill fra Universitetet i Bergen til Europakommisjonens forslag til et nytt europeisk konkurranseevnefond og nytt Horisont Europa fra 2028

Universitetet i Bergen (UiB) setter pris på muligheten til å gi innspill til Europakommisjonens forslag til et nytt europeisk konkurranseevnefond og nytt Horisont Europa fra 2028, jfr. brev fra Nærings- og fiskeridepartementet og Kunnskapsdepartementet av 10.12.2025.

UiB støtter Forskningsrådets anbefaling om full norsk tilknytning til EUs neste rammeprogram for forskning og innovasjon samt til det Europeiske Konkurranseevnefondet (ECF).

Vi knytter dette til følgende utdypningspunkter:

1. Deltakelse i programmene muliggjør større og mer internasjonale prosjekter

UiB har deltatt aktivt i EUs rammeprogram siden starten og har bred erfaring med betydningen av slik deltakelse for vår forskning. Norsk deltakelse gir tilgang til eksternfinansiering som også komplementerer nasjonale midler. Enkelte ordninger gir finansiering til større prosjekter enn det som kan realiseres nasjonalt, for eksempel innenfor infrastruktur, der deltakelsen er svært viktig for norske forskere.

Forskning og innovasjon er grunnleggende internasjonale. Horisont Europa er verdens største forsknings- og innovasjonsprogram, med muligheter for både individuelle prosjekter og samarbeidsprosjekter. Deltakelse på denne europeiske konkurransearenaen gir norske forskere og institusjoner internasjonal synlighet og anledning til å etablere og utvide internasjonale nettverk med høyt anerkjente forskere, noe som igjen gir grunnlag for nye samarbeid og sterk forskning. Når Horisont Europa i neste periode skal knyttes tett til ECF, er det svært viktig for Norge å delta fullt også her, for å sikre full tilgang for norske aktører.

Postadresse

Universitetet i Bergen
Rektor
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandler

Vivil Valvik Haraldsen
Telefon: 55588992
Mobil:
E-post: vivil.haraldsen@uib.no

2. Økt budsjett gir flere muligheter

UiB anser det som svært positivt at Kommisjonen har foreslått at Horisont Europa videreføres som eget program, og en betydelig budsjettøkning i forhold til forrige periode. Det er positivt at forslaget fortsatt har et overordnet fokus på eksellens og viderefører en gjenkjennelig struktur med pilarer med etablerte og suksessfulle virkemidler, inkludert under European Research Council (ERC) og Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA).

3. Viktig å styrke Pilar 1: Fri grunnleggende forskning på forskningens egne premisser

UiB vil understreke betydningen av at det nye rammeprogrammet finner en god balanse mellom forskning og innovasjon, og sikrer styrket støtte til grunnleggende forskning i Pilar 1. Fremragende grunnleggende forskning danner basis for utfordringsdrevet forskning og innovasjon, og er en forutsetning for konkurransekraft både på kortere og lengre sikt. Pilar 1 i Horisont Europa er etablert som en svært viktig konkurransearena og bidrar avgjørende til kvalitetsutvikling i forskning i Europa og internasjonalt. Det er svært positivt at det er foreslått økt budsjett til Pilar 1, inkludert ERC og MSCA. Vi ønsker at budsjettet til denne pilaren skjermes for å sikre forutsigbarhet i finansieringen for grunnleggende og forskerinitiert forskning.

4. Viktig med bredde i forskningen

UiB ser det som positivt at forslaget til forordning for Horisont Europa 2028-34 vektlegger betydningen av å inkludere samfunnsvitenskapelig og humanistisk forskning (såkalte SSH-disipliner) gjennom hele programmet, også i instrumentene for utfordringsdrevet forskning og innovasjon. Dette er viktig for å styrke kunnskapsberedskapen i arbeidet med å utvikle og bevare demokratiet i en krevende tid, så vel som for å finne løsninger på en rekke felt, f.eks. knyttet til klima og grønn omstilling. UiB mener at forskning med fokus på demokrati, kultur og rettstat bør få et utvidet rom i det neste programmet. Vi understreker betydningen av at målsetningen om å integrere SSH-fag realiseres med utlysninger som gir disse fagfeltene og utfordringene mulighet til å definere prosjekter på egne premisser.

5. Viktig med tilgang til hele programmet

UiB understreker at det må sikres gode muligheter for universiteter i alle deler av programmet, også i instrumentene rettet mot konkurranseevne og innovasjon. En av programmets styrker er å legge til rette for samarbeid både på tvers av land og sektorer, og dette krever at alle aktører i forsknings- og innovasjonsøkosystemet har reelle muligheter til deltakelse. For universitetene vil det være viktig at det er muligheter for prosjekter med lavere TRL-nivå både i Pilar 2 og Pilar 3.

I lys av at forslaget innebærer størst budsjettøkning for Pilar 3, er det viktig at man i utformingen av virkemidlene i denne pilaren anerkjenner at banebrytende innovasjon ofte bygger på nysgjerrighetsdrevet forskning. UiB mener at en betydelig del av budsjettet i European Innovation Council (EIC) bør gå til åpne utlysninger som komplementerer en utfordringsdrevet tilnærming. I utfordringsorienterte instrumenter bør det inkluderes muligheter for prosjekter med lavere TLR-nivå som kan utforske kreative og dristige tilnærminger til utfordringene.

UiB er positive til forslaget om at organisering av finansiering gjennom «European Partnerships» kun skal benyttes når målsetninger ikke kan oppnås gjennom andre virkemidler i programmet. Det er ønskelig at det blir informert tydeligere fra Kommisjonen hvordan universiteter kan delta og bidra til å påvirke

prioriteringene i Partnerskapene. Det er også viktig at Forskningsrådet har god dialog med de norske fagmiljøene for å sikre at det er nok midler for norsk deltagelse i Partnerskapene og hvor midler til dette forvaltes av Forskningsrådet.

Mange detaljer vedrørende sammenhengen mellom ECF og Horisont Europa er fortsatt ikke klargjort. I utgangspunktet virker det lite hensiktsmessig å etablere en helt ny struktur for utvikling av arbeidsprogram for de utfordringsorienterte utlysningene i Pilar 2, som skal være nært forbundet med ECF. UiB ønsker at etablerte strukturer for å gi innspill, både fra medlemsland og assosierte land, beholdes, og at Horisont Europa forblir et reelt selvstendig program med en tydelig egen styringsstruktur.

I lys av at forslaget innebærer at Horisont Europa kan støtte F&I med flerbrukspotensial, «dual-use actions», blir det viktig å sikre at norske aktører får full tilgang til de relevante finansieringsinstrumentene og avklare hva deltakelse i dual-use actions innebærer for norske aktører.

6. Positivt med mål om forenkling

UiB støtter hovedinnretningen i forslaget til det nye programmet med fokus på forenkling, impact, og oppskalering, og fortsatt fokus på eksellens.

Vi vil understreke at grep for å forenkle programmet bør ha fokus på forenkling for søkere og deltakere, og bør utvikles i dialog med disse.

Angående ERC vil vi understreke betydningen av å bevare ERCs selvstendighet som et vitenskapelig styrt råd, da dette er et avgjørende punkt for ERCs suksess og internasjonale omdømme. UiB er kritiske til forslaget om å forkorte standard åremålsperiode for ERCs president til to år, da dette vil svekke langsiktigheten i ledelsen av ERC. Det synes også å gå imot det overordnede målet om forenkling og effektivitet å innføre behov for en prosess for å vurdere øverste ledelse i ERC hvert annet år.

Angående Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA) vil vi påpeke at den åpne, «bottom-up» innretningen programmet har er avgjørende for dets suksess som program for karriereutvikling og mobilitet. Det er positivt at forslaget i utgangspunktet slår fast at MSCA skal fokusere på forskerinitierte prosjekter, kun basert på forskningsmessig eksellens og være åpent for alle felt. UiB ser det imidlertid som negativt at forslaget antyder at det kan legges inn føringer i MSCA-utlysninger («If specific needs arise»), bl.a. om tematiske prioriteringer, da vi mener at dette vil svekke programmet.

7. Opprettholde nivået på nasjonale virkemidler

UiB vil fremheve viktigheten av å legge til rette for at norske forsknings- og innovasjonsmiljøers deltagelse i EUs rammeprogram blir komplementær til F&I-aktiviteten finansiert på nasjonalt nivå gjennom Forskningsrådets virkemidler. Disse bør opprettholdes og styrkes, og skjermes fra samordning med kostnader knyttet til deltakelse i kommende rammeprogram og Konkurranssevnfondet. En hovedtanke med EUs rammeprogram er at midlene i programmet skal være komplementære til midler på nasjonalt nivå, og dette bør også være den styrende tanken for Norges deltagelse.

For ytterligere anbefalinger om EUs neste rammeprogram for forskning og innovasjon, henviser vi til [UiBs posisjonsnotat om FP10](#) og [UiBs innspill om tematiske prioriteringer](#) i programmet til Kunnskapsdepartementet fra november 2024.

Med vennlig hilsen
Margareth Hagen
rektor

Tore Tungodden
universitetsdirektør